

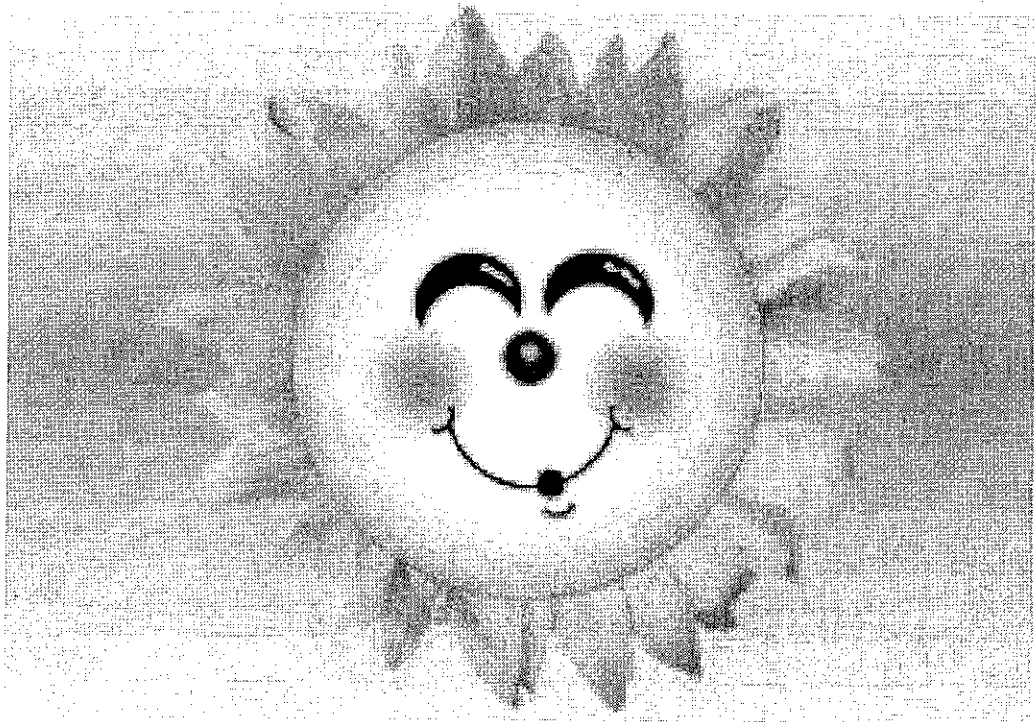
לוח וגיר

קיבוץ גבים

5 במאי 2013

כ"ה באייר תשע"ג

שבוע טוב

Momo

גן ירק קהילתי

אורית הוזמנה להציג את רעיון טיפוח גן ירק קהילתי. קרוב ל-20 משפחות הצטרפו לפרויקט שהוקם בשטח משק הילדים לשעבר. לעידוד הרעיון המוגדר כתחביב פרטי, מנהל הקהילה אישר בעבר הוצאות כלליות בסך 7,000 ₪ להכנת השטח, השאר באחריות ועל חשבון המשפחות המשתתפות.

לשיפור תשתיות בסיסיות (תיקונים בצנרת מים ונקודת חשמל), אורית פונה בשם המשפחות להוספת הקצבה של 5,000 ₪.

הערות חברי ההנהלה:

1. הקיבוץ צריך לנהוג במדיניות אחידה כלפי כל התחביבים.
2. בכ"ז במקרה זה לא מדובר בתחביב פרטני, אלא בעשייה משותפת המלכדת משפחות עם ילדים.
3. נדרשת פרספקטיבה של זמן כדי לבחון יציבות הפרויקט אחרי התלהבות ראשונית.

הסיכום – במשותף עם אורית:

1. לעצם הרעיון של טיפוח גן ירק בשיטה זו, ההנהלה מברכת על היוזמה והעשייה!
2. לפנייה לתמיכה כספית, יש להמתין ולראות התנהלות שוטפת של הפרויקט לפחות בששת החודשים הקרובים. אחרי חודש אוקטובר 2013, במידה שהמשפחות יחדשו פנייתם, ההנהלה תשקול עמדתה בהתאם לתרומת הפעילות. עד אז הטיפול בצרכים השוטפים באחריות ועל חשבון המשפחות.

מועמות של פבל ותרצה לחברות בעצמאות כלכלית

בני הזוג פבל ותרצה מועמדים לחברות בעצמאות כלכלית, בהמלצה חמה של ועדת קליטה וצפרא (משפחת אולמן הם משפחה המאמצת לבני הזוג הצעיר). אחרי קבלת הדיווחים, הנהלת הקהילה מצטרפת להמלצות באסיפה הקרובה (21.04.13) לקראת הצבעה בקלפי.

דוח ביצוע 2012

הוצג דוח ביצוע 2012 של הקהילה.

סיכום:

1. הדוח יוצג באסיפה הקרובה (21.04.13).
2. החזרים מהקניונית: הקניונית מסיימת את השנה עם יתרת זכות – סוכם לנהוג כמו בעבר ולהחזיר את החלק היחסי לחברים שקנו במהלך 2012 (כ-35,000 ₪).
3. ביצוע מידי, תקציב אפריל ש.ז.

חלוקת דיווידנדים

(1) דיווידנד עסקת פולג

עסקת פולג משאירה לקיבוץ יתרה נוספת של 4 מ"ח (אחרי ניכוי מס הכנסה) כלומר לפי העקרונות שהוחלט עליהם באסיפה: 2 מ"ח (=50%) לקהילה.

ההחלטה על ייעוד 2 מ"ח של הקהילה:

- א. חלוקה לחברים של 10,000 ₪ לחבר, בהתאם לקריטריונים שנקבעו בהחלטת האסיפה על תנאים וקריטריונים לחלוקת כספים מעסקת פולג (12.03.2012).
- ב. ביצוע מידי, תקציב אפריל ש.ז.
- ג. היתרה תועבר לטובת פנסיה לחברים, להשלמת היעד האקטוארי.

(2) דיווידנד מהעסקים

בתיאום בין שתי ההנהלות, הנהלת העסקים מעבירה 1 מ"ח לקהילה. הנהלת הקהילה שקלה את הצרכים של הקהילה לפי התחייבויות התקציב, לצד הרצון לחלק בונוס לחברים.

ההחלטה:

- א. 250,000 ₪ לתקציב הקהילה.
- ב. היתרה 750,000 ₪, לחלוקת בונוס לחברים – 7,000 ₪ לחבר.
- ג. ביצוע: תקציב אפריל ש.ז.

לקראת האסיפה (12.05.13)

ביום א' 12 במאי בשעה 20:00 תתקיים אסיפה. שני נושאים על סדר היום:

מבנה ארגוני של הקיבוץ

המבנה הארגוני שיוצג עוצב סופית לאחר דיונים בהנהלה המשותפת (קהילה ועסקים). המבנה משקף את המצב הקיים תוך התייחסות להמלצות מקצועיות של יועצת ארגונית, וכולל גם הגדרות של בעלי התפקידים הניהוליים.

מינויים

1. מועמדים להנהלת הקהילה

החברים הבאים מגישים מועמדותם להנהלת הקהילה:

אשרת אושרי, שושי קולטין, אליסה שחם, צלה לוי, אוסי שוליס, גונן סמיד, סופה מזרחי, זיו אביב, דניאל רוזנצוויג, ניצן פלדמן, קלר יעקבי, קלוק סער.

נבקש אישור האסיפה להצבעה בקלפי (בינתיים הצבעה מתוכננת ל-16 במאי). מתוך הרשימה ייבחרו שבעת החברים שיקבלו את מספר הקולות הגבוה יותר. שיטת ההצבעה תוסבר בבוא העת.

2. רכזי ועדות ציבוריות וחברי ועדות לאישור חדש או מחודש:

ביקורת: יורם נווה (יו"ר), טל אידו, עופרה גדיש. מועמדים לחדשים להצטרפות: גדי מחר, אבי דן.

בריאות: נירה אבני (יו"ר), בימלה ארד, עופרה גדיש, איתן קוחלי, טל אידו, מיכל דביר, מירוש קולטין.

חינוך גיל בית ספר: שושי קולטין (יו"ר), רינת אלבז, טל אידו, נטע חסון, איתן קוחלי, נועה צחר, סימונה סער, ענת טריווקס (תושבת). מועמדת חדשה להצטרפות: הילה שזירי.

חינוך הגיל הרך: רינת אלבז, נועה צחר, טל אידו, שמעונה (תושבת). מועמדים חדשים להצטרף: מירב קפלן, שלומי לוי.

לימודים/השתלמויות: - דניאל, ליאת.

רכב: יוני אידו (יו"ר מועמד חדש), גונן סמיד, אשרי.

פנסיה וקרן מילואים: גילה מזרחי (יו"ר), אוסי שוליס, יורם ארד, חגי צח, יאיר הררי, דן אולמן, ואיציק חסון (מוזמן קבוע).

תכנון: יגאל צורף (יו"ר), פסי רוזנצוויג, יובל אשוול, אשרת אושרי, צילה לוי.

וועדת בנים: שושי תמר סרי (רכזות), מועמד חדש להצטרף לצוות: סופה מזרחי.

3. צוות לבינוי קהילתי

להכשרת הישוב שיכלול בעלי סטטוסים מגוונים (חברי קיבוץ שיתופיים ועצמאיים, תושבי שכונה קהילתית, שוכרי דירות), הוחלט להקים צוות לבינוי קהילתי. המועמדות לריכוז הצוות: צלה לוי & סימונה סער.

נבקש אישור האסיפה לבחירתן ולריכוז הצוות שיקימו.

מי מכיר, מי יודע?

במגרש החנייה שליד משרד תכנון, עומדים שני רכבים לא מזוהים, תקופה ארוכה ללא תזוזה:

- סיטרואן מסחרית מס' 8298801, עם נזילת שמן מסביב לרכב ובנוסף שני תקרים.
  - רכב פרטי סיאט מס' 5156736, עם שני תקרים
- בעלי הרכבים מוזמנים להזדהות במזכירות ולהעביר את רכבם המושבת מחוץ למתחם המגורים. במידה שלא נזהה את בעלי הרכבים בזמן הקרוב, נצטרך לבקש פינוי מגורם חיצוני.

שבוע טוב!

מכרז

רכז/ת משאבי אנוש

דרישות תפקיד וכישורים :

ראייה מערכתית.
יכולת ארגונית.
תקשורת בין אישית.
הכרה והבנת המערכות בגבים.
שליטה בעבודה עם מחשב.
נכונות להתמקצע בתחום מש"א.
יוזמה.
ניסיון והיכרות עם התחום – רצוי.
אחריות ומחויבות רב שנתית.

היקף משרה

1/3 משרה – יומיים בשבוע.

אורך קדנציה.

2+2 שנים.

תחילת עבודה: מיידיית

חברים הרוצים את עצמם או חברים אחרים מתאימים מתבקשים להגיש מועמדותם בכתב לתיבת הדואר שלי. המכרז פתוח עד ה-11/5/2013.

הגדרת תפקיד מפורטת ניתן לקבל אצלי במשרד.

בברכה קלוק

שיפוצי דירות

מזה זמן שלא פרסמתי דבר בענין שיפוצי דירות, המצב היום הוא זה.

רעות חגיבי עשתה שיפוץ חלקי וסיימה במזל טוב.

עמית דן עשתה שיפוץ חלקי וסיימה במזל טוב.

משפחת אושרי אושרת וחיים עשו שיפוץ חלקי וסיימו במזל טוב.

משפחת קולטין שושי ואופיר עשו שיפוץ חלקי וסיימו במזל טוב.

משפחת ארד בימלה ויורם עושים שיפוץ בביתם והעבודה בעיצומה.

מנחם גדיש

לחייקה, פנינקה ויורם ארד,
לכלכם יחדיו ולכל אחת ואחד.

ובכן תם לו עידן "החלוקה",
שנמשך דורות ברצף וללא הפסקה.

תרומתכם לשרשרת הייתה יחידה וייחודית,
ביום בליל ובערפל בהתמדה וללא תפנית

לכל אחד ואחת מכם היתה הגדרת תפקיד,
ללא בלבול וערבוב תוך גילוי אחריות בשרות להתמיד.

חייקה אשר חילקה בימי החול,
ודאגה שיהיה עיתון לכל.

פנינקה בסופי שבוע ובערב החג,
במיון חלוקה בשימת לב לכל תג.

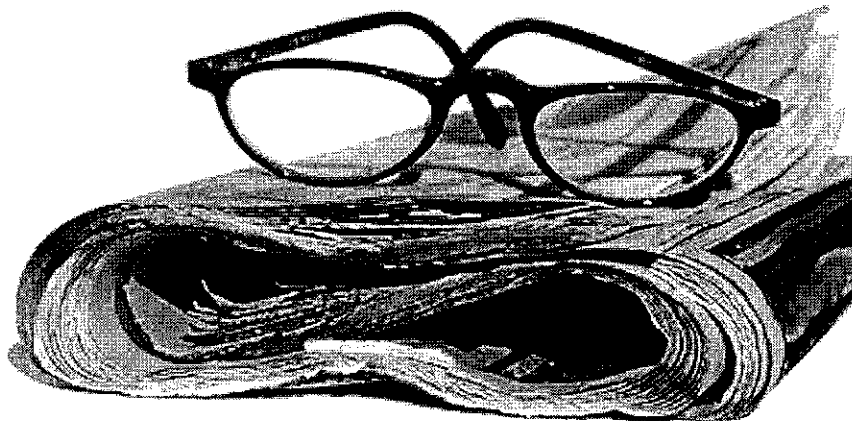
ויורם ארד אשר על השינוע,
ללא אבחנה בין קודש לחול ובמהלך כל השבוע.

נזכור ולא נשכח את אהובה וישראל דר "הראשונים",
שהיו אמונים על החלוקה במשך עשרות בשנים.

ואתם השלושה "נשכרתם" ל"יתקופה זמנית" לאמור,
רק עד שישראל "ישוב" ואהובה תחזור.

קבלו מאיתנו ברכות ותודות שתדעו את כל משאלותיכם להגשים,
מכולנו מכאן ומשם בקהילת צרכני העיתונים בגבים.

כתב: יאיר הררי

”ניהול רזה”

לאחר היעדרות של שנים אחדות, בה נמנעתי ליטול חלק מסיבות שונות ובלתי רלבנטיות לדיוננו. לאחר שנעניתי בחיוב לשמש כיו”ר האסיפה, אני ”מעז”! להעלות מחשבות בקשר לסוגיה, שנדונה במהלך הצגת סיכומי 2012 של העסקים והקהילה, באסיפה בה נכחתי ושימשתי בה יו”ר.

מבלי להיכנס כרגע לפרטים. בכוונתי להפנות ”זרקור” כלפי ולכוון המבנה הארגוני. הגדרות התפקיד, כמות הזמן הנדרשת לניהול, בארגון בסדר הגודל ובמורכבות (קוטן) של קיבוץ כשלנו.

המאפיינים למיטב הערכתי; אוכלוסייה קטנה ביותר, היקף עסקים מצומצם ובסיסי, הנשען על חקלאות, ועל הכנסות פסיביות. מרבית שירותיו לרבות אלו המוקצים לניהול קנויים מבחוץ. הפעילות סטנדרטית שלא מתקיימת בה (אם יש כזו אזי בעצימות נמוכה) פעילות של ייזום ופיתוח עסקים ייצוריים (מחוללי תעסוקה) וריאליים.

אחת ממטרותיו של ה”ניהול הרזה” הוא לסלק את גורמי הבזבז (או את סרחי העודף). להלן הגדרת בזבז: ”כל אשר עולה כסף אך אינו מוסיף בהכרח ערך”.

ניהול רזה הוא מעין וריאציה על המושג יעילות, והוא פונקציה של הגברתה וגרימה לשינויים לטובה, בכל הרמות בארגון, מ”הטפחות ועד למסד” (הסדר חשוב וקובע).

דומני שאין מי שחולק. ניתן לבצע רפורמה בארגון ע”י קביעת תקנים נאותים וראויים, הלוקחים בחשבון את כלל צרכי הניהול הרלבנטיים לדיון. הניתוח הכמותי לכשעצמו כשהוא נשען על האופן בו מתנהלים ארגונים בסדר גודל דומה, מכונן כמעט אינטואיטיבית למסקנה ”אפשרי צריך וראוי שיהיה אחרת”.

הקצאה של כ-2.2 מיליון ₪ (הסכום העולה מסיכום הוצי הניהול ל-2012, הכולל: הנהלות המשק והקהילה, הנה”ח, ריכוז שירותים, שרותי מחשב ועוד...), הן עלות נכבדת, שמן הראוי לנתחה לבדקה וליעל השימוש בה, על מנת לצמצמה באופן ניכר. לצורך דוגמא והמלצה בחרתי במשרות הבכירות דווקא ע”מ להמחיש.

תחום	הצעה לתקן משרה	תכולה
מנהל הקהילה (מוזכיר)	חצי משרה (3 ימים)	ניהול קהילה, ועד ההנהלה משאבי אנוש, שירותים, בטחון סוציאלי, צמיחה דמוגרפית, קשר וייצוג בתחום המוניציפאלי והתנועתי.
מנהל עסקים (מרכז המשק)	חצי משרה (3 ימים)	ניהול/ריכוז המשק, ייצוג האגודה בתאגידים. ניהול כספים, ייזום ופיתוח, קשר עם יועצים מקצועיים.
יו”ר האגודה (יו”ר הנהלה הכלכלית)	שעתיים בשבוע (יום בחודש)	פיקוח על התנהלות אסטרטגית (רצוי ביותר אחד אשר זה עיסוקו הבלעדי), וראוי שיהיה מ”כחותינו” ובהתנדבות.

מכאן עולה כי פונקציות ועיסוקים אחדים המעסיקים אנשים רבים, הגורמים להוצאות גדולות, יבוטלו ובמקומם תעשה המלאכה על-ידי נושאי המשרה (האורגנים) כנ"ל.

באסיפה כנ"ל נשמעה הערה בעניין סדר גודל ועלות הניהול אני משתדל לצטט: "ייתכן כי ריבוי וגידול בהוצאות בתחום הניהול, מביא עימו כיסוי טוב יותר למטלות בשירותים ובעסקים".

יורשה לי לכפור בהנחה זו. ההיפך הוא הנכון!

מידתיות! הוא שם המשחק "לא כל המרבה הרי זה משובח" לעיתי-ם, "יפי הקוטן" מאפיל על "היתרון לגודל". שווה לנסות!! לסיים אפנה אתכם לעיון בכתבתו של *ישראל עוז (שהתפרסמה באחד מהעיתונים הקיבוציים) אשר במקורו הוא איש האוצר, כשלאחרונה סיים כהונה רבת שנים כראש המטה להסדר הקיבוצים. המאמר עוסק בנייתוח התמורות בתחום הניהול, שראוי שיאומצו ייושמו ויופעלו בתאגידים הקיבוציים, בתפישה המובאת על ידו מציג ומכיל תובנות ראויות לעיון.

יאיך הרדי

• **מראה מקום:** ב"גוגל" – ישראל עוז – פרק חדש: סיכום הרצאתו של ישראל עוז

המבוא

אמרו חז"ל המביא דברים בשם אומרם מביא גאולה לעולם. והמעט שכאן יתכן ויביא גאולה לגבים, בזמן האחרון התפרסמו שני מאמרים בעיתון קיבוץ ובדף הירוק. המאמרים נוגעים לנקודות מרכזיות בחיינו שלנו ואני מוצא לנכון להביאם בחלקם מבלי לשנות מילה לידיעת החברים (במיוחד לאלה שלא מקבלים את העיתונות הקיבוצית). כותבי המאמרים מצויים ומעורבים בנעשה ואינם חברי קיבוץ, הראשון פרופסור אסא כשר שחיבר את הקוד האתי של צה"ל ובנוסף יחד עם חברי קיבוץ גן שמואל רשם את הקוד האתי של קיבוצים, מתוך המאמר שנוגע בנקודות רבות חשוב שנשים לב לפרק שדן בשקיפות ופתיחות.

אסא כשר. "לא לאמץ את המודל החרדי של גטו יציבים"

שקיפות ופתיחות

לדברי אסא כשר, ישנן שתי נקודות שראוי שכל קיבוץ שיתופי יקריש להן תשומת לב. "אלה נקודות תורפה משמעותיות", הוא אומר, "אבל כאלה שניתן לתקן אותן. נקודה אחת היא הדמוקרטיה הקיבוצית. בניהול החיים הקולקטיביים צריכה להיות דמוקרטיה, והיא לא יכולה להסתכם באסיפה פעם בכמה זמן, שמשודרת בטלוויזיה. צריך להיות דיון מתמשך על השאלה איך מקיימים דמוקרטיה של ממש. יש לזכור שדמוקרטיה היא לא שלטון העם ולא שלטון הרוב, אלא שלטון ההגיונות, בכל מישורי החיים המשותפים. בדמוקרטיה יש לא זרה וזכויות ולא רק חובות. בדמוקרטיה יש הליכים הוגנים לקבלת החלטות קולקטיביות. איפה כל זה מתבטא בשגרת החיים הקולקטיבית של הקיבוץ? רוגמה פשוטה: בכל קיבוץ שדיברתי בו עלה נושא השקיפות. יש ממסד שמקבל החלטות, ואין שקיפות. בדמוקרטיה יש זכות לאזרח לדעת כל אינפורמציה שבידי השלטון, מלבד מה שלא ראוי להתפרסם - הפרטיות האישית, הביטחון הקולקטיבי וכדומה. למחנה לא מבהג המקום בכל קיבוץ? שוחרי הקיבוץ חייבים להשקיע זמן ומאמץ בעיצוב מחודש של הדמוקרטיה הקיבוצית".

מהי הנקודה השנייה?

"נושא שיותר קשה להתקדם בו הוא מקום המשפחה בקיבוץ. בקיבוץ, מצד אחד ניצבים החבר או החברה היחידים, ומצד שני הקיבוץ כולו. היחיד והיחיד. הכול מתגלה בין שני המישורים האלה. אבל אנושית זה לא נכון. חבר הקיבוץ הטיפוסי

הוא בעל משפחה, שאולי חלקה בקיבוץ וחלקה לא. המקום של המשפחה בחיי חבר הקיבוץ הוא נושא שלא לובן מספיק. המעבר ללינה משפחתית היה הזרמנות שלא נוצלה. לברר את מקום המשפחה. זה לא נעשה ולא גובש בגלוי וכראוי. אני חושב שהקיבוצים משלמים על זה מחיר. אי אפשר לפתח כאן תפישה בן רגע. זה דורש מחשבה מתמשכת ועמוקה, אבל צריך לעשות את זה. גם בזה תתחזק הזהות של הקיבוצים השיתופיים".

ויש להם חשיבות גם אם מספרם קטן? "העובדה שהקיבוצים השיתופיים מהווים מיעוט בתנועה הקיבוצית, והעדר ברה שהתנועה הקיבוצית היא מיעוט בחברה הישראלית, לא צריכות להעיב עליכם. לא צריך לאמץ את המודל החרדי של גטו. המודל הטוב יותר מוביל לאמירה אחרת: נכון, אנחנו מיעוט. לא נסכים לשנות את הייחוד שלנו, אבל יש לנו שותפות וסולידאריות עמוקה עם הסביבה החברתית שלנו. אם אתם רוצים לקרוא לנו 'סוציאליסטים', זה בסדר. הנוסחה שלנו 'מכל אחד לפי יכולתו, לכל אחד לפי צרכיו' היא ביטוי מוסרי נעלה, גם אם המונח 'סוציאליזם' נעדר במאורעות ההיסטוריה. אנחנו שמחים לשתף פעולה עם הסביבה, שהיא שונה מאתנו וקרובה לנו בעת ובעונה אחת. מנטליות של מיעוט נעה לפעמים בין מגננה והסתגרות לבין היטמעות ברוב. צריך להמשיך לשמור על הזהות הייחודית, אבל גם להמשיך להיות פתוחים לחברה הסובבת, לתרום לה בחפץ לב ולקבל ממנה בזהירות".

הכתבה - באדיבות "במקום"

והכתבה השנייה של ישראל עוז שעמד לאחרונה בראש מינהלת הסדר הקיבוצים שסיימה את תפקידה ובעיקר הוביל קיבוצים רבים לשינויים ואף עמד בראשם.
החלקים המובנים במאמר נוגעים בעיקר בשאלת ההנהגות בקיבוץ.

מה הם האינטים:

"הסיכון הקיומי הכי גדול – העדרה של מנהיגות מקומית בקיבוץ. לקיבוצים אין מנהיגות פנימית. זה נובע מכך שהמנהיגות הפנימית הופכת לקורבן המנהיגות "נשחטה", חברי הקיבוצים מעדיפים ממלאי תפקידים חיצוניים שרלטנים, על פני חברי קיבוץ צעירים בגלל ש"אבא שלהם עשה ככה וככה....".

"כל ישוב, כולל יישוב קהילתי, כדי שיהיה טוב לחיות בו, הוא חייב מנהיגות פנימית. גם הייצוג של התנועה הקיבוצית הוא ע"י מקצוענים חיצונים ופחות על-ידי חברי הקיבוץ".

"קיים פוטנציאל עימות פנימי – בין ותיקים לצעירים, תושבי שכונות לחברי אגש"ת, בעלי נכסים מול חסרי נכסים. אובדן שליטה על משאבי הקרקע והמים ומתן האדמות לעיבוד חיצוני תמורת רנטה מבוססת. המדינה תיקח לקיבוצים את הקרקע והמים!"

"בזבונות- כשהמצב הכלכלי משתפר חוזרים לניהול בזבונות. הדבר בא לידי ביטוי במספר הרב של ממלאי תפקידים במשרות חלקיות".

"תשתיות – התשתיות הקיימות לא מתאימות לישוב קולט, גדל ומודרני".

"לשאל בכל קיבוץ – איזה קיבוץ רוצים להיות? מהו גודל הקיבוץ אליו שואפים? מהו קצב הקליטה הרצוי? סדר היום התנועתי צריך להיות מכוון פנימה לחיים בקיבוץ – במעגל הליכה – הקיבוץ פנימה".

"יחייבים להתמודד בשאלת המנהיגות – העצמה והכשרה פנימית, אחרת לא יהיה קיבוץ! תפקיד המנהיגות – שינוי המסר הקיים – ומעבר לניהול פנימי ע"י חברי הקיבוץ".

"חברות/סטטוס אחד בקיבוץ – ריבוי הסטטוסים לא יחזיק מעמד! חשוב שיהיה שוויון מלא בקיבוץ. קיבוץ שיש בו תושבים בסטטוסים שונים, רשם האגודות לא יכיר בו כקיבוץ".

"נורמאליות בשכר ובמיסוי – לא ניתן לממן פנסיה על-ידי מיסים אלא על-ידי פירות נכסים. תשלום המיסים צריך להיות כמו במדינה ושאר מרכיבי העזרה ההדדית צריכים לבוא מרווחי האגודה".

"לסיכום: קודם כל יש לעסוק בנושאים פנימה. יש להפוך את האזור לסביבה תומכת. יש לקיים הסכמים חדשים עם המדינה. אם זה לא יקרה, לא יהיה קיבוץ – יהיו יישובים קהילתיים. יישוב קהילתי מסוכסך ללא מנהיגות – זה גיהנום. ישוב קהילתי עם מנהיגות פנימית והסכמות זה גן עדן. ניהול חיצוני בקיבוץ היה הכרחי בתקופת משבר. המשבר נגמר לכן יש לחזור לניהול פנימי".

הביא לדפוס: חגי צח

הודעה

במסגרת שיפוץ חדר אוכל בשלב הקרוב ישופץ אולם
חדר האוכל בעקבות המהלך הזה.

ייסגר חדר האוכל לשלושה ימים החל מיום ראשון
הקרוב 5.5.2013 ועד ליום שלישי כולל 7.5.2013, חברים
שמעוניינים להצטייד במזון לשלושת הימים מתבקשים
להירשם עד יום חמישי בקופת חדר האוכל.

צוות השיפוץ

פגישה

ביום ראשון 12.5.2013 בשעה 19:00 (7 בערב) ניפגש
בחדר תנועה עם אנשי הזרם השיתופי.

אורחינו:

מיה שפיר מרכזת הזרם השיתופי בתק"מ, חברת
יוטבתה.

יהודה סלמון חבר צובה, פעיל מרכזי.

הנושא:

קיבוץ משתנה ברוח הזמן תוך שמירה על ערכי הקיבוץ.

מוזמנים: כולם, תומכים ומתנגדים, נטראליים ומעורבים.

יהיה מקום לשאלות ודעות

הצוות המארגן

ראיון עם חנה וניסן ניר

28/04/13 ג-4

סימונה- ספרו לי על עצמכם ככל שתראו.

ניסן: נולדתי ב-1929 ב"הדסה" חיפה. גרנו בנשר בצריף ובגיל 7 עברנו לקריית חיים לבית בנוי. אני זוכר שבגלל המאורעות, אבי שעבד במשמרות, לא יכול היה לנסוע לעבודה וחזרה בגלל סכנת נפשות. בגיל 12 חזרנו לנשר, שם למדתי בבית ספר עממי והצטרפתי לתנועת ה"נוער העובד והלומד".

בסיום ביה"ס, עברתי ללמוד בגימנסיה "ביאליק" בחיפה, שם נפגשתי עם בני כתתי מקריית חיים. בני נשר, באותם ימים, נהגו להרשם לבית ספר מקצועי שליד הטכניון, או לבית ספר "הריאלי", "החוגים" וגימנסיה "ביאליק". בסיום 4 שנות לימוד וקבלנו תעודת בגרות. בתיכון עסקנו גם ב"חינוך גופני" והשתתפנו בפעילות בטחונות, למשל כאשר הפלמ"ח שחרר את העולים שנעצרו ע"י הבריטים במחנה מגודר בעתלית והוביל אותם ל"בית אורן" במרום הכרמל, ה"הגנה" גייסה את תלמידי הגימנסיות ורבים נוספים שעלו ברגל לבית אורן מהדר הכרמל ושם התערבבו בין העולים והחליפו איתם חולצות, כדי שלא יזהו מי "עולה" ומי בן הארץ. עלינו איתם לאוטובוסים שפיזרו אותם ליגור, ל"רמת יוחנן" ול"משמר העמק" וכך נצלו רובם מגירוש מהארץ.

בין נשר לקבוץ יגור היה כפר קטן בשם "יג'ור" ומצד מערב, עיירה ערבית גדולה וקיצונית, "בלד-אל שייך" – לימים "תל-חנן" וכיום "נשר רבתי". אנשי נשר התארגנו להגנה מהתקפות

הערבים. אותנו גייסו בטקס השבעה סודי ל"הגנה" והטילו עלינו שליחויות מודיעין ושמירה. אנו התמקדנו בעיקר, באימוני קרב מגע ובפעילות חברתית ורעיונית בסניף הנוער העובד.

בעת הלימודים והמבחנים חלמנו, אני וחברי, לטייל במזרח הרחוק ותכננו תכניות. חלומנו נקטע כאשר נקראנו להתגייס לפלמ"ח ויצאתי עם חברי מ"נשר" ל- "הכשרה מגויסת" בקבוצת גבע. חצי מהזמן הקדשנו לאימונים במחתרת וחציו להכשרה חקלאית ורעיונית. בסוף 1946 יצאנו לקבוצת "גבע" והצטרפנו ל- בוגרי בי"ס "כדורי" ו"בן שמן". ב"חבר הקבוצות" חשבו שנהיה גרעין מתאים להתיישבות, אך זה לא צלח. השידוך של ה"כדוריסטים" וה"בן שמנים" בוגרי המוסד החקלאי- חינוכי, ענה על שני עיקרים מהסיסמא "לעבודה, להגנה ולשלום", אך "שלום" לא היה. וכך, כאשר בראשית אוגוסט 1947, כאשר הגיעו אלינו נציג הסוכנות ונציג התנועה והודיעונו שצריך לעלות בדחיפות להתיישבות בין דורות לניר-עם, יש שם קרקע מעובדת על-ידי דורות, צריך לשמור על קוי צנורות המים לישובי הנגב. נדרשנו להשיב מייד. ה"כדוריסטים" החליטו להמשיך בפלמ"ח ואח"כ הקימו את "גדות" ואת "יפתח". הקבוצה מ"בן שמן" העדיפה להשלים את "עמיעד". ואילו הגרעין ה"נשרי" עם מספר בודדים, הסכימו בהתלהבות להקים ישוב עצמאי חדש בנגב. היינו קבוצה בת 13 חברים לכן התאחדנו עם 14 בוגרי "מוסד אהבה", גרעין שקיבל "הכשרה" בקב' השרון,

הגרעין המאוחד, בן 27 איש, יועד להקים קיבוץ חדש בנגב ב-27 לחודש אוגוסט 1947. ביום קודם יצאנו במשאית, בתרמילינו ובגדינו. הבאנו איתנו אקורדיון, רדיו ופטפון שהיו לנו בגבע ויצאנו דרומה. הבריטים עצרו אותנו במשטרת "נגבה" ומנעו מאתנו להמשיך, כי באוקטובר 1946, עלו 11 ישובים במחתרת. על פי החוק הטורקי אם אתה בונה גג לבית, או

זורע שדה חרוש, לא הורסים את הבית. ומתירים לעבד את השדה עד תום הקציר. הבריטים פחדו שנעשה להם אותו תרגיל. לכן עצרו אותנו על אף שאמרנו שאנו נוסעים לטייל בנגב.

לא הצלחנו לשכנע אותם שאנחנו נוסעים לטייל ולבקר את 11 ה"נקודות". הם הכניסו אותנו למשטרה ואפשרו לנו להתקשר לסוכנות ולחבר הקבוצות, שהפעילו לחצים שגרמו למשטרה הבריטית לשחרר אותנו.

עם ערב, הגענו לניר-עם, שם נתנו לנו שקים והורו לנו למלא אותם בחול להקמת עמדות מגן.

באותו ערב הגיע יוסף ברץ מ"חבר הקבוצות", ישב איתנו ואמר לנו שצריך לקרוא לישוב "שדה עקיבא" ושלמחרת נפורסם בעיתון. לכך לא הסכמנו, זה הזכיר לנו את "בני עקיבא" ואנחנו לא דתיים. זרקנו כל מיני הצעות לשם חליפי, הצעתי 2 שמות "גן-יה" ו"גבים". "גן-יה" נפסל מיד. טענו שבחברתי גבים בגלל שזה מזכיר את גבע. סיפרתי להם שכשהייתי בפלמ"ח, יצאנו לטיול רגלי בן 10 ימים לנגב, מבית הערבה לסדום. משם לבית אשל ליד באר שבע דרך ואדיות והרים כדי לא להתגלות לבדואים, או למשטרה הבריטית. בדרך השביעו אותנו לפלמ"ח לרגלי ה"מצדה". (היו שם גם חברי משמר הנגב, בארי, מעגן מיכאל ועוד...). נדהמנו לראות באזור "עין גדי" גידול עגבניות בחורף. חיים כידוני (לימים בר-לב) היה מפקד הטיול ורחבעם זאבי (גנדי) היה הסייר שהוביל אותנו בדרכים עקלקלות. היה להם אקדח "מאוזר" מפורק לחלקים, שפוזרו בתרמילי החברים כדי שהבריטים לא ימצאו אותו. בר לב היה צריך לירות בהשבעה ורק לאחר מס' נסיונות הצליח. כל הדרך עקבו אחרינו בדואים. באחד הלילות חנינו בואדי בשם "ואדי פוקרה". נאמר לנו: "אם תשמעו צפצופים וקריאות, קחו את הפקלאות שלכם וטפסו על ההר". יתכן שיטפון. לא האמנו, כי היה יום יפה. אך בחצות העירונו צעקות: "לקום מהר, לעלות למדרון!" לפתע שמענו רעש. נד מים הגיע, סוחף עצים ואבנים – עבר ונגמר. למחרת בבוקר המים שקעו בחול, אך במקום שלא הייתה שכבת חול, בגומות הסלעים נשארו מים. וגם בחול בחפירה של 20 ס"מ ניקו מים. בצבע קפה בחלב. סיננו אותם בכובעי הגרב המפורסמים של הפלמ"ח (ששמשו ככובע וגם צעיף). אחרי הסינון הרתחנו את המים והכנו קפה. זו הייתה הפעם הראשונה שראיתי גבים וזה הרשים אותי מאד. הגבים מוזכרים בתנ"ך: "עשה הנחל הזה גבים גבים". לפני שבאנו לכאן, נאמר לנו שנשמור על קוי המים ל- ישובי הנגב. ברוחמה, דורות, ניר-עם, ברור חיל וגברעם. יש בארות, אך ללא אספקה מספקת של מים. חלק מהצינורות שמשכו לשם היו מעל לקרקע. הערבים נהגו במכת מכוש או בירי כדור, לנקב את הצינור, ומים לא הגיעו לצאלים, נירים, חצרים וכו'. אנו אמורים לתחזק את הקווים הללו והפלמ"ח יבטיח אותם. בגלל זיכרוני את הטיול המיוחד שחוויתי והמשימה לשמור על מקורות וקוי המים לישובי הנגב – הצעתי את השם "גבים". למשמע הסיפור. המתנגדים השתכנעו והסכימו. ועדת השמות של קרן היסוד התעקשה: "אתם שדה עקיבא" ואנו קראנו לעצמנו "גבים" קב' פועלים להתישבות שיתופית בע"מ " בסוכנות ובמפות רשמיות נקראנו "שדה עקיבא". כך היה מספר שנים עד שהגענו לפשרה ואושר השם "גבים קב' פועלים להתישבות שיתופית בע"מ בשדה עקיבא". יום אחד קיבלנו מכתב שלצערם הם החליטו להעביר את זכר עקיבא, לישוב עולים בשם "ניר עקיבא", לשמחתי, נשארו עם השם "גבים" עד היום הזה.

באחד הימים, חבר גבים אברהם אופנהיימר, המתין לטרמפ לכיוון גבים. עצר לו נהג בשם יוסף וייץ, בכיר בסוכנות ובקק"ל, ראש ועדת הנגב, לאחר מספר ק"מ שאל אותו: "לאן אתה צריך?" ענה אופנהיימר: "לגבים". "אין מקום כזה, גבים" – פסק וייץ והוריד אותנו מהמכונית.

באותו ערב, בחרנו גם בעלי תפקידים. החברים נשאלו מה הם רוצים לעשות. אני נבחרתי לתפקיד מרכז פנים, גבריאל ד' למרכז חוץ, עליזה לאקונומית, כרמלה נ' למזכירה וגדעון למא"ז. חוינו תחושה של ארוע מכונן שמשנה את חיינו ומטיל עלינו אחריות כבדה. התקשינו להרדם. בטרם עלה השחר, עלינו על משאיות עמוסות חומרי בנייה בדרכנו אל גבעה שזממה במטרה לבנות את בתינו ולהגשים את חלום הדורות, החזון הציוני.

ביום חמסין קשה של ירח אוגוסט, הצטרפו אלינו אנשים שהגיעו מדורות, מרוחמה, מבארי, מנגבה וקדמה, נגרים ופועלים להקים צריפים וגדר. העובדים הודרכו ע"י א' בודנקין מ"סולל בונה" והמהנדסים בץ ובסין מהסוכנות. אני הייתי המקשר וסדרן עבודה. התחלנו מיד להקים צריפים, מקלחת ומכבסה, בור ומבנה פח לשרותים. גדר תיל, קשירת חוטי תיל, מילוי שקי חול והצבת עמדות מגן. הרמנו אוהל למטבח. הבנות שיתפו פעולה ככל שיכלו בתנאי החום הכבד. הן קשרו את חטי התיל וחילקו מים ומזון לעובדים.

אחר הצהריים הגיעו שליחי התנועה, קרן היסוד וצלמים. קיימנו טכס וברכות ורקדנו הורה למענם ולהנצחת ההיסטוריה. זכינו לביקור של מוכתרי האזור: פריד מרוחמה, עבדול פתאח מהוג', ינצ'יק מניר עם ואריה אפרת מדורות, שיצא איתי לשדה כדי להעבירו רשמית לרשותנו. לפנות ערב, נסעו כל האורחים ואנו נשארו לבד אפופי רגשות עזים. עם חשכה, הופתענו לקולות טרקטור ושירה. חברי ניר עם הגיעו לחגוג אתנו עם כד חלב קר ועוגות. ישבנו בחוץ, דיברנו ושרנו, היה נעים מאוד. כאשר מפלסים עלו על הקרקע, עשינו להם אותה מחווה. בימים הבאים, הצבנו את מיכל המים על משטח בטון ועטפנו אותו בשקי חול והתחברנו לקו המזרחי שעבר בשטחנו בעזרת המסגר ווצ'יק מנירעם. השלמנו בניית צריף חדר אוכל, לול ל-300 מטילות, סככה לאורווה, רפת לפרות, סככה למוסך ומסגריה, קבלנו טרקטורים וציוד מהמחלקה להתישבות. הוקפנו בחומת עפר, חפרנו תעלות קשר, ומקלט. מיקשנו את גדר הביטחון ובנינו בית בטחון. עבדנו כשכירים בניר עם, פיתחנו יזמות במסגריה, נגריה, במוסך ובעיקר בחקלאות, גידולי שדה, גן ירק, רפת, לול וצאן. למדנו תוך כדי תנועה, לא הצלחנו בכל הנסיונות. אולם חשנו חדוות יצירה וסיפוק רב מהצלחות.

שאפנו לצמוח ולקלוט חברים נוספים כדי לבסס את הקבוצה. בתחילה, חוזקנו במחלקות פל"מח, גח"ל ומח"ל. הם היו זמניים ואנו חיפשנו וקלטנו גרעינים ישראלים ומארצות רבות: ניצולי שואה מאיטליה, צ'כיה, גרמניה, בלגיה, פולין, צרפת, מרוקו, טוניס, אלג'יר, לוב, עיראק, פרס, ארגנטינה, וארה"ב. רבים לא הסתגלו לתנאים הבטחוניים והכלכליים וכאשר הזדמנה להם חלופה קלה יותר, העדיפו לעזוב. מכל הגרעין שיסד את גבים ב-1947, נשארוני אני בלבד ומכל אלה שהצטרפו ב-1948 נותרה רק חנה אשתי. שנינו התמדנו לשרת בתפקידים מרכזיים ולתרומם תרומה נכבדה להתפתחות גבים והאזור לאורך חיי הקיבוץ. אני מילאתי גם תפקידים במימד ארצי ואזורי כמו קצין פיתוח במשרד החקלאות, מנהל בחב' הזרע, יו"ר ארגון בעלי המנפטות, נציג המרכז החקלאי בהנהלת חב' שיווק בוטנים וכותנה ובהנהלת מועצת הכותנה וא"כ יו"ר ועדת הביקורת שלה 16 ש'. חבר ועדת ביקורת במועצת הירקות ומועצת ארגון מגדלי ירקות. מבקר ורכז ו' ביקורת של מפעלי מרבק. רכז שיווק סלק סוכר של חקלאי הדרום והנגב, מדריך תעשייה בחבל הנגב, שליח לוועדת תעשייה וועדת משק בתק"ם. מדריך של כפר דניאל. יו"ר ומנהל פיננסי בחברה משפחתית קבלנית. נציג גבים במו"אז שער הנגב ובוועדותיה. דירקטור בחב' הפיתוח שלה. הקמתי וניהלתי את מנפטת הכותנה של האזור. מונית ע"י המרכז החקלאי ליו"ר ועדה לקביעת פיצוי בצורת. בנגב ועוד. חבר בוועדה של מש' החקלאות והרשות להגנת הצומח למתן היתרים ליבוא ויצוא של זרעים, שתילים וצמחים. וזה לא הכל.

במשך כל חיי הבוגרים, השתדלתי ללמוד ולהבין את מה שאני עושה ולעסוק במה שאני יודע לעשות. קיבלתי מלגה מהועד הפועל של ההסתדרות ללמוד באוני' ת"א: לימודי עבודה, כלכלה, מנהל עסקים. למדתי בסמינרים וימי עיון רבים ושונים ורכשתי רוב דעת. זה אפשר לי להביא הרבה תועלת לגבים ולכל מקום שעבדתי בו. איני מתלונן בהביטי לאחור אני מקבל סיפוק ובהביטי לעתיד, אני מקווה ומאחל לחנה, לעצמי, למשפחתי, לחברי גבים וילדינו ולכל בית ישראל בריאות, אריכות חיים ואיכות חיים משתפרת בהתמדה.

כיום, ובשנים האחרונות, שנינו הוגדרנו כנכים כרוניים, מוגבלים בפעילויות יומיות וזקוקים לסיוע ולטיפולים רפואיים אינטנסיביים. אנו מצליחים לתמוך אחד בשני ומקבלים עזרה רבה מהמרפאה, מועדת הבריאות, מחברים ומבני משפחתנו. וגם ממחלקת הרווחה של המועצה. אנו מודים לכולכם. תבורכו!

חנה הגיעה לגבים עם הכרזת המדינה במאי 1948, כשהיתה בתצפית מעל גג בית הבטחון עם משקפת, היא הבחינה בבחור רוכב על סוס ומכנס עדר בקר שנתפס בכפר בריר שנגנש. הבקר שימש למאכל לקיבוצי הנגב שהצבא המצרי הטיל עליו מצור. חנה השקיפה בעיון רב ברוכב ובלבה גמלה החלטה שהוא הגבר המיועד לה. לאחר זמן קצר, הפכנו לחברים וב-1950 התחתנו עם עוד 4 זוגות. וזה סיפור מעניין לעצמו. בשנת 2000 לאחר 50 שנות נישואים באושר, חידשנו נדרים, עטופים בטבעת גדולה עשויה מצינור השקיה.

במשך הזמן נולדו לנו 3 בנים: גיל- 1951, אגרונם, נשוי עם 3 ילדים, חבר מושב נתיב העשרה. טל- 1955, רופא משפחה, חבדניק, נשוי עם 8 ילדים ו- 7 נכדים, גר בקרית מלאכי. שיר- 1963, מנכ"ל ושותף בחברה משפחתית מצליחה, נשוי עם 2 ילדים, גר ליד ניו-יורק. להם נוספו 5 כלות ו- 1 חתן. יחד איתנו- 2 משפחתנו מונה כיום 31 נפש והיא בתהליך התפתחות מתקדם. יחסינו מצוינים וקשרינו אמיצים ומתקימת בנו הברכה: "עטרת זקנים- בני בנים ותפארת בנים- אבותם" (משלי י"ז).

בתוך גבים עבדתי כאקונום, (בזמני התחלנו לאכול לחמניות, חמאה חביתות וקפה). עבדתי בהנה"ח, בלול ועוד ענפים. אהבתי את הגיוסים של אסיף הבוטנים, הכותנה, החציר והקש, תפוחי אדמה, בצל וגזר. תפוז"ע, אגסים, ענבים, אפרסקים, שיזפים, אשכוליות, תפוזים, קליפים, קלמנטינות, פומלות. אבוקדו, אבטיחים, מלונים, מלפפונים, תפוסת עופות. בניית מתבנים, אפילו את בית הבטחון בנינו בעצמנו בעזרת בנאי מקצועי ואני הפעלתי את ה"טפלה". הגיוסים חיזקו את הרגשת ה"יחד" והשותפות ואת הפנמת עובדת היותנו חלוצים וחקלאים מבחירה, שבונים בית, קהילה שיתופית, שוויונית ומגשימה את מטרות הציונות.

נתבקשתי להרצות על ה"תחנה הפחמית ונזקיה" בקבוצי האזור, אחרי שלמדתי את הנושא ופעלתי למניעת הקמתה יחד עם אלון שוסטר. כמו כן, שיתפנו פעולה בהקמת מצבה וחוברת לזכרם של 21 חללי הקרב שנכשל בניסיון לפרוץ את המצור המצרי באזור חוליקת.

בשעות הפנאי אני לומד ומשתתף פעיל בהרצאות במועדון "יחדיו", שם אני משתתף בהתעמלות באולם, בברכה ובחדר כושר. קורא עיתון וגולש במחשב. הדרכתי קשישים להשתמש במחשב וערכתי להם מבחני שמיעה לימדתי תלמידי ביה"ס את קורות גבים והאזור. הכל בהתנדבות. אני טוען שכל התורם- נתרם ושהאושר טמון בהצלחת אדם להשיג ולמשש חלומות ואתגרים שהציב לעצמו וככל שיהיו רבים וקשים, אושרו יגדל. למדתי מקונפוציוס שאמר: "שמעתי - שכחתי, ראיתי - זכרתי, עשיתי - אני יודע!"

ראיינה ורשמה: סימונה סער

- חנה, ספרי לי על עצמך.

חנה : נולדתי בבריסל שבבלגיה ב-25.6.1931. הורי הגיעו ב-1928 בגלל הקשיים הכלכליים בפולין. שהייתה ארץ אפורה וענייה, בתים לא בתים, לרב היהודים היו לפחות ארבעה ילדים. אבי היה שוחט ופוסק, איש תורה, אדם שאנשים באו להתייעץ איתו בענייני כשרות. אמא שלי עבדה כדי לפרנס את המשפחה ב"מרוקנרי" – יצור ארנקים אמנותיים המשלב עור עם דבק, בזה עסקה בשעות הערב ואבי עזר לה. ביום היא טיפלה בילדים. הייתי הקטנה בין 3 בנות ובן בכור. גרנו בבריסל בבית אפור, באזור של יהודים. המטרה של ההורים מלכתחילה, הייתה לאסוף כסף כדי לעלות ארצה, זה היה החלום שלהם. אני ואחיותיי היינו ב"בני עקיבא" עד פרוץ המלחמה.

בשנת 1940 הצליחו ההורים להשיג סרטיפיקט ואחי נשלח לישראל אל הדוד. הם קיוו שהוא יכין עבורם בסיס לחיים. אבל אז הגרמנים הגיעו לבלגיה, ההורים מילאו מזוודות ויצאו בלילה בכוונה להגיע דרך צרפת לאנגליה, היינו בדרך ששה שבועות הגרמנים השיגו אותנו ונאלצנו לחזור לבריסל. זה קרה בערב שבועות. נשארנו בבריסל עד 1942.

בשנת 1942 החלו הרדיפות הגדולות, הוציאו אנשים מביתם בלילה ושלחו אותם לאי שם. אבא שלי הבין מה קורה. היו לנו סימנים, וכשהגרמנים היו מתקרבים, היינו מתחבאים במקומות מסתור ליד הבית והשכנים הגויים עזרו לנו בכך. כך חיינו עד שנת 1943.

בשנת 1942 הגרמנים אספו את הנוער בני ה-16 ומעלה – לעבודה במחנות עבודה. אחיותיי, בנות 15 ו-17 נלקחו ומאז לא חזרו. קיבלנו סימן חיים אחד כאשר אחותי הגדולה זרקה פתק דרך חלון הרכבת. שבו היא כתבה: "אנו נוסעים ליעד בלתי ידוע". בדרך נס הפתק הגיע אלינו. כאשר אמי נכנסה להריון, נאלצנו לחזור הביתה ותפסו אותנו.

כשהגרמנים באו, אימי אמרה: "תלכין!". ברחתי וניצלתי והיא נשלחה למחנה ריכוז במלין. כשחלתה הכניסו אותה לבי"ח במלין ומשם שלחה מכתב לשכנה הבלגית ובקשה שתבוא עם "בתה" לבקרה בבי"ח של הנזירות במלין. השכנה הבינה ולקחה אותי אל אמא וזו היתה פגישתנו האחרונה שלאחריה היא נשלחה לאושוויץ במשלוח מס' 22 ושם מנגלה שלח אותה לצד "הלא נכון". היא הייתה בת 41, ואבי בן 43. כשנרצחו..

בלילה שהורי נלקחו למלין ואני ברחתי, נותרתי בחוץ. עוזרת גויה שעבדה בבית של דודי ונהגה לעזור לנו, לקחה אותי לביתה בלילה הראשון. הייתי בשמלה פרחונית ורודה בלי שום דבר נוסף. חזרנו לבית שהיה נעול ומולחם עם פסי עץ. לא היה לי מה ללבוש, איני זוכרת איך השגתי בגדים, איך התרחצתי. הלכתי לשכנים, בכיתי, והשכנים הציעו שאשאר אצלם לכמה לילות. כך היה, ושם נשארתי עד גמר המלחמה. בלילה הם נכנסו לבית שלי ולקחו דברים, לעצמם... הם חגגו.. כל פעם הייתי מגלה אצלם רהיטים מהבית שלי. הייתה להם חנות לאלכוהול, טבק, כלי כתיבה ועיתונים. באתי לחנות מסקרנות, והם גייסו אותי כמוכרת, הייתי אז בת 12, הפכתי להיות סינדרלה, הבת המשרתת שעושה הכל.

הם הבריחו ומכרו תפוחי אדמה ובשר בשוק השחור. הייתי נוסעת איתם ברכבת לכפרים בלילות, ובחזרה ישבתי על שקי תפוחי אדמה מוסתרים. פעם אחת בא אלי גרמני ושאל: "על מה את יושבת?" - "על שק תפוחי א" ענית. בגלל שאמרתי את האמת, הוא לא עשה לי כלום.

פעם לקחתי מהקופה 5 פרנק לגלידה אז הם הפליאו את מכותיהם, אך בזכות העבודה הקשה שלי הם הבינו שכדאי להם לטפל בי יפה. היו לי בגדים ואוכל, לא חסר לי כלום, גם טיפלו בי כשחליתי. הם היו זקוקים לי כי חילקתי עיתונים לתאי דואר של המנויים.

כולם בשכונה ידעו שאני יהודיה ויום אחד מישהו הלשין עלי, אז הם שלחו אותי לאחות שלה בעיר גנט. שם התייחסו אלי נפלא, לא דרשו ממני כלום... והמשכתי לחכות להורים שיחזרו. לאחר חודש חזרתי לבריסל לבית השכנים. בסוף 1944.. הצבא האמריקאי והאנגלי שחררו את בריסל מהגרמנים. הבלגים נכנסו לבתים, למחסנים ולמפעלים ובזזו את כל הרכוש.,

בספטמבר 1941, הוציאו אותי מבית הספר והייתי חיבת לענוד טלאי צהוב. חזרתי לבית הספר ב-ספטמבר 1944 כשהייתי בת 13, ולמרות שהפסדתי 4 שנים, הייתי תלמידה מצטיינת ותוך שנתיים השלמתי את לימודי בבית הספר היסודי, דודתי אידה, (אחות של אבא, עדיין בחיים), תבעה שאחזור אליה. המשפחה המאמצת סירבה לשחרר אותי, ניסו לעבוד עלי שאשאר אצלם.

המשפט התקיים באולם פתוח, השופט שאל אותי אם טוב לי – אמרתי כן. אמרתי שאני לא רוצה להיות יותר יהודיה בגלל הסבל של היהודים. בתוכי הרגשתי אחרת, פחדתי להגיד את האמת, למרות שאמרו לי שיש לי אח בישראל.

החלטת בית המשפט הייתה שאחזור למשפחה היהודית שלי. 4 שוטרים לקחו אותי לדודי..

בבית של הדוד שלי טיפלו בי, הביאו אותי לגורדוניה (תנועת נוער). המשפחה חיפשה לי סרטיפיקט שהגיע ב-22.4.1946. נסעתי למרסיי ברכבת ואחרי המתנה ארוכה עליתי לספינה שהפליגה לחיפה. בנמל חכה אחי משה שהביאני לדירתו בתל אביב. לא רציתי לחיות בעיר וביקשתי ללכת לקיבוץ. כך הגעתי לדגניה ב' וצורפתי לחברת נוער עולה ניצולי שואה מאירופה המזרחית בעיקר מפולין. הם דיברו פולנית ואידיש והקליטה הייתה קשה.

למדנו עברית לאט, לאט. אברהם, אבא של צילה, היה מדריך ומורה לביולוגיה שלי. הוא היה איש רציני, לא ראינו אותו צוחק. מרים, אמא של צילה, הייתה המורה שלי לעברית היא הייתה אשה מופנמת, סגורה ואצילית. אחי משה ליוו אותי בתקופה זו עד שעברתי לגבים. הגענו לגבים כקבוצה של עליית הנוער, כדי להיקלט בה.

התכנסנו בתחנת הרכבת בתל אביב ומשם הובילו אותנו ישראל ועמנואל במשך מספר שבועות. מלחמת העצמאות כבר פרצה ואפשר היה לנוע ממקום למקום רק בשיירות. בלילה חשוך, ב-17.5.1948, עברנו ליד הכפרים הערביים כאוכבה ובריר שעלו באש ושמענו יריות.

הקליטה הייתה קלה ומצחיקה מאד למשל, כשרצינו להתקלח, קיבלנו קומקום מים. כל דבר הצחיק אותנו. היה קל כי היו הרבה בחורים... יום העבודה הראשון שלי היה לצפות עם משקפת מגג בית הביטחון על כל התקרבות מטוס, או מסתנן. החברה היו מביאים פרות שננטשו בכפריים וכונסים אותן במכלאה. ראיתי בחור עם מכנסים קצרים וכובע טמבל רוכב על סוס ומכנס את העדר וידעתי שהוא יהיה בעלי.

למחרת שלחו אותי לעבוד במטבח, כעוזרת למבשלת. כשזו לא הופיעה, הטילו עלי לבשל בעצמי את כל הארוחה ושרפתי הכל...

בספטמבר 48 יצאתי לקורס סמלי קשר לשלושה חודשים. במקביל הפכתי לחברה של ניסן, הנגב היה נצור והייתי צריכה לטוס צפונה משדה תעופה ברוחמה. ניסן סחב את המזוודה שלי והלכנו ברגל עד לשדה התעופה. במשך הקורס שמרנו על הקשר במכתבים. התחתנו בשנת 1950. כשנכנסתי להריון, מינו אותי לסדרנית עבודה. גיל נולד בשנת 1951. ב-1952

מינו אותי למנהלת מחסן הבגדים והמשכתי בתפקיד הזה 25 שנים. במקביל, יזמתי וניהלתי את הכל-בו וריכזתי ועדות שונות.

במהלך השנים נולדו לנו: טל ב-1955 ושיר ב-1963,

יום אחד החליטו שיש לי יותר מידי מפתחות בגבים, והציעו לי לנהל את המכבסה האזורית. ניהלתי מפעל עם 52 עובדים 5 שנים. אחר כך הייתי מזכירת הקיבוץ שנתיים. א"כ נכנסתי ב-1985 לנהל את שווק תוצרת מפעל זמיר עד היום הזה כשאני כבר גמלאית. במקביל, נבחרתי להנהלת הקהילה לפני 8 שנים ומטעמה גם להנהלה העסקית והוסמכתי לחתום על המחאות והסכמים כחתימה שניה למנהלים. אני ממשיכה בזה עד שתבחרנה הנהלות חדשות. בנוסף, קיבלתי אחריות לקשר עם הקייטרינג של אור הנר להבטחת איכות וכמות הארוחות. ועל שמירת הציוד ותחזוקת מבנה חדר האוכל ועל התכנון והביצוע של השיפוצים. במסגרת ההנהלות, אני משתפת פעולה עם צוותים כדי לממש את החלטות ההנהלה והאספה בנושאים שבאחריותן. אני נהנית ונענית לסייע לחברים שפונים אלי בבקשות אישיות ובהצעות. זה מראה שהם נותנים בי אמון ומעריכים את יושרתי ותרומתי. אישית, טיפלתי בבעיות של אחרים יותר משל עצמי. אני אוהבת את גבים ואת כל הנפשות המאכלסות אותה ושמחה שלא התפיתתי לעזוב בימי משבר.

טראומות לא חסרו בחיי, בנעורי חיותי את אימת השואה ורצח הורי ואחיותי. בהמשך איבדתי את אחי וגיסתי מסרטן ואת בנם אלי שהיה אהוב עלי כבן, קצין תותחנים שנהרג בסיני במלחמת ההתשה מטיל ישראלי. א"כ את הוריו של ניסן- מסרטן ואחריהם, את נכדי האהוב עמיר בן 11, בנם של אופירה וגיל. שנפטר ממחלה ללא מזור.

אירוע קשה במיוחד בחיי, היה כשטל חזר בתשובה. חבריו בגבים לא אהדו זאת ולחצו עליו לעזוב את גבים, וזאת בתקופה שכיחתי בתפקיד מזכירת הקיבוץ (מנהלת קהילה כיום).

ועכשיו, מצב בריאותנו הלקוי, שלי ושל ניסן שמגביל אותנו ובודק את כושרנו לסבול כאבים.

- חנה וניסן, עם איזו דמות הייתם רוצים להיפגש?

ניסן: הייתי רוצה להיפגש עם שמעון פרס. הוא היה מזכיר הנוער העובד, כשהייתי בן 15, הוא הוביל טיול של הנוער העובד בי"א באדר 43, לביקור מסורתי בחצר תל חי ובפסל האריה השואג. כדי להחדיר בנו את ערכי גיבורי תל חי. הטיול החל בגינוסר, במפגש עם יגאל אלון ושירה עם הזמר אילקה, קולו הנהדר וחליל הקסם שלו. למחרת, הליכה קשה דרך הירדן ההררי שאין בו דרך. להגיע לחולתה רטובים מזעה וגשם. לישון בלי מחסה ולמחרת בבוקר לנסוע עומדים לחוצים כמו סרדינים במשאית ללא כיסוי, תחת גשם סוחף וברד כבד. הגענו לתל חי רטובים עד לשד עצמותינו וקפואים כקרח. מזל, שנשארנו בחיים. פרס מייצג בעיני את המנהיגים הגדולים של דורנו, חולמים ולוחמים שהובילו אותנו לתקומה בארץ ישראל ובמדינת ישראל. הוא אדם מעניין ובעל חזון.

חנה: הייתי רוצה לראות את אמא שלי, היא הייתה הכי אהובה עלי, הערכתי אותה. היא המודל שלי. אני מגעגעת אליה.

- מה הדבר הטוב בשנים שלכם כאן?

ניסן: שחנה מצאה אותי. חנה: שמצאתי את ניסן וגידלנו יחד, כאלו בנים, נכדים ונינים.

- מה אתם מאחלים לעצמכם?

ניסן: בריאות. איכות ואריכות חיים. חנה: לסיים בשקט ושמשפחתנו תמשיך בבריאות ואהבה

מה אתם מאחלים לגבים?

חנה: שגבים תמשיך להתווכח, אך שתישאר גבים. שנחיה ביחד, בשלום ובאהבה.

ניסן: הייתי רוצה שיתגשמו חלומותי. חזון הציונות, התיישבות, חלוציות, שיתופיות, איכות חיים על בסיס כלכלי משגשג. הייתי רוצה לשמר את האוירה המשפחתית של פעם, גם בעבר חוינו קשיים ומשברים, קלטנו קבוצות עולים, היתה עזיבה, היו חללים, אבל התגברנו והתבגרנו יחד.

סימונה סער וצלה לוי

תודות ליום העצמאות

יום העצמאות ה-65 כבר מאחורינו וכבכל שנה לא נשכח להודות לכל העושים במלאכה. אך רגע לפני התודות רצינו להתנצל בפני כל מי שנותר רעב ולא הספיק להגיע אל הפלאפל. אף על פי שאנו מבקשים מהציבור להירשם, עדיין ישנם אנשים שלא נרשמים ומקשים עלינו להעריך את הכמויות שעלינו להזמין. אז קחו לתשומת ליבכם ונחסוך את עוגמת הנפש.

ולתודות:

לנעורים, למרחב ולמדריכיהם הנאמנים: נועה, הדר והגר על סידור השולחנות ותליית הקישוטים. תודה גם לכל מי שנענה ובא לסייע במלאכה וגם לדור הפעוטים שעסק במרץ בניקיון הכיסאות

תודה למרב קפלן ולסיוון לוין על הכנת הקישוטים לשולחן ועל הכנת החידון 1 נגד 100 בהחלט אתגרתם אותנו, ותודה לזהר לוי על התמיכה הטכנית

תודה לעידו על הובלת השולחנות והכיסאות

תודה לגלעד יעקובי על הובלת המזון והמשקאות

לזאבה על לוח המודעות המיוחד ועל הפרסום.

תודה לליאת על הסיוע בפרסום וברישום.

לניר סער ולישי לוז שהחזירו עטרה ליושנה, על תחרות המרפסת המקושטת ותודה לכל מי שהשתתף בתחרות

תודה לשרה על פינת הקפה.

ליקי על הנחיית החידון.

לגדי על התאורה וההגברה.

להדר המוזג הכי טוב בעיר.

לירם נווה שנחלץ בכל פעם כדי להשלים לנו ציוד.

לצוות החינוך בניצוחה של שושי על העוגות הטעימות

לדודי איש הפלאפל ממבועים.

לניסים שעל המתנפחים.

תודה לכל מי שבא וסייע בפירוק.

נתראה בשמחות צוות החג: סיוון, ישי, ניר, גלעד, מרב, רינת, טל, נטע ונועה

אחת מפעולות הארכיון היא להנציח חברים וחברות אשר חיו בגבים
והלכו לעולמם.

עם פטירתו של החבר או החברה, אני מנסה ללקט פרטים על הנפטר
ולכנסם בתיק לזכרו.

לצערי, ברוב המקרים, החומר הנאסף דל מאד.

מנסיוני, קשה לבקש מבני המשפחה שיעבירו למשמרת, מדבריו, מכתביו
או כל חומר אחר. גם הדבר הפעוט של קבלת תמונה אשר תצטרף
לתמונות חברינו, נתקלת בקשיים מרובים.

בביקורי בארכיונים בקבוצים השונים, אני מוצא כי המדף של נפטרי
הקבוץ מלא תוכן. הוא עומד לרשות בני המשפחה, בני נכדים ונינים
משמש להם זיכרון על פעילותו וחיוו של היקר להם.

בימינו כאשר ניתן להעתיק כל תמונה ולהחזירה לבני המשפחה, לא צריך
להיות קושי בקבלתה.

ברצוני לספר על אירוע שריגש אותי מאד.

בשנה שעברה, ביום הזיכרון, בקרו כאן בני משפחתו של אשר'קה
הרשקוביץ,

חבר גבים שנהרג במלחמת השחרור וקבור בגבים, הם באו לארכיון ואני
יכולתי להציג בפניהם מכתבים שכתבה האם, האחות וכן מסמכים של
אשרקה עצמו.

בני המשפחה התרגשו לראות ולקרוא מה שנכתב לפני 65 שנה.

היה זה גמולי בשימור החומר.

שלא נדע צער

יוקי

ארכיון גבים

פינת הארכיון

דו"ח ועדה תכנון 25.9.81

1. מיקום וסוג מקלטים.

מאחר ואנו חייבים בבניית מקלטים סוכס -

א. המקלטים יהיו על ימים.

ב. נבחרה אפשרות לבנות 2 יחידות בנות 25 מ"ר.

ג. המקלטים ימוקמו : אחד ליד המזכירות ויעודו - הרחבת שטח עבודת

המזכירות, השני באזור אפקה, בהתאם לדרישת הג"א

מיקום הבתים החדשים

בדיון שהתקיים התייחסו לשאלת מיקום הבתים הבאים, מבלי להקפיד לסוגי המבנים. מבין חמשת האלטרנטיבס האפשריים סוכס :

1. יוחל בבניית סכונת חדשה באזור א', השטח מעבר לגדר סליד הטרומים חלקת הבנות. הבנייה תחיל מדרום לצפון, צורת ההצבה הסופית תקבע לאחר בחינת האפשרויות למקם מספר גדול ביותר של יחידות, מבלי לפגום באיכות החיים של הסכונה.

3. תכנית להרחבת המטבח

הוועדה דנה בצרכים השונים של המטבח וסכמה תכנית אב הכוללת :

1. בניית חדר הקפאה עמוקה לבסר, בגודל של כ- 18 מ"ר.

2. בניית חדר הפסרה לבסר בגודל של כ- 6 מ"ר.

3. הגדלת חדר ההקפאה הנוכחי לגודל של כ- 18 מ"ר.

4. בניית גג על כל החצר האחורית, כולל הרמפה החדשה.

5. הקצאת שטח סגור למחסן שמן.

6. בניית מטבח ומתרגות מהרמפה הישנה לחדר האליזה הריקה.

7. טיפול ברצפת החדר האחורי ופתרון בעיית הנקוז. שמוש בחלק

מהשטח למחסן פסאות וסולחנות.

8. השלמת חדר אליזה ריקה וסגירתה. בניית גג על החדר לצורך אחסנת

אריזה ופרי במיכלים.